

Landskap: Skåne Upptecknat av: Ellida Ohlson
 Härad: Vemmenhög Adress: nr. 5, Långsö, Skarup
 Socken: _____ Berättat av: olika personer, se på
 Uppteckningsår: 1946 Född år _____ i _____
bladen bakom.

Näslorna i folklig tradition.	s. 1-4.	LwF 28
Vaka för att se den tillkommande.	s. 5.	" 30
Ängång	s. 6-7.	" 31
Fulgårer.	s. 8-10.	
Ödesbestämmelse knuten till herrgårdar	s. 11.	" 33
Valkning.	s. 11-15.	" 38.

Skriv endast på denna sida!

Svar å frågelista n:o 28

Nässlor i folklig Tradition.

1. Nässlan kallas här mälla, stora nässen & eder-
mälla.
2. De stora nässlorna ha använts till vinnfröden & ansetts
för gott fröden. Min vinnfru berättade att här har över-
togs lantbruket efter sin fader år 1881 och att skulle ha en
gris som ingick i undantaget, han skulle ha plats i sad åt
den man njåts passa den. Han fick sin gris för sig & han
nässla åt den. Dessa kockade & skälade han & blandade
på något gröpe. Senon gas sina grisar med gröpe men
inga nässen. Innan långt väste den gamla gris förbi
den unge & som fadern inte ansåg sig behöva så den
gris som sonen bytte man. Innan långt hade den
gätt på samma sätt med den grisen & se bytte man omige-
li gick den & den ansåg båda var nässlornas skull.
Det är ingen löstria utan absolut samut i berättat.
Första hand. Tur hade nässen vet jag däremot inte man
* G. P.

ansåg för värdelösa för, man kunde tro att om galles ut
den i bästa för den när de förekom i livet.

3. Till matlagningen har jag inte hört att man använt
nässlen utom för, nässelkål på cabaret nässlar tycks
man ha varit inga satta både på i senare tid, men när
man skulle koka den obligatoriska i traditionella
skåtorslagokålen som ansågs så nyttig i den till skulle
de så många slag gröt som fanns att på, visst 9 slag
och även tre något inte alls bra för att på slagen tre
man naturligtvis gäma med spröda nässlar och de kom-
mit spira de, liksom i mycket gäma spirande kummin
som väkte oödlad, kaloriskt eller vild i vägkanten. Man
citerade gärna ur bibeln: "Den där sjuk är han ate kål"
när man åt denna bland kål som revnades som rappa.
Man kokade även rappa på cabaret grön kummin.
"Kummins kål", därmed har jag som nämnt inte hört om
nässel eller "nasselkål" på cabaret nässlar, de var inte
"folkeföä", det var inte många grönkålen man förturde utom.

ACC. N:R M. 9944:3.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

- höl i kummin i rötter, annat var vinamar, stumningar var
man näst lära sig att under minne förändras tea.
5. Om man berättade att man varit att man varit fram-
närslans stälkare i att den blivit länge fina glänsande
tigar som man kunde swimma i våra tyg ar, det blev
nållt tåg men jag tror inte att man spår varit med dem
Eller man använde detta tyg vet jag inte, men det var
att klaga tyg som fanns i gamla förslöden ar köptyg m
man kunde att manne en det då man tyckte att det lik-
nade nållagan som var inslag där. Den tyckte inte ja
skrock i namnet iulet en magisk kraft hos sidans tyg.
6. Om det blev tea för annat än värmde inslag ar nåll-
genom vet jag ej, men liknade det det var värmde på
tror jag det knappast det hade haft länge tigar men
förstärkt ej att bara ar värmde värmde vet att det länge-
de sig, vet dock iulet med säkerhet.
7. För färgning användes nog också värmde då allt
sidans grön färgade ~~gult~~ ^{gult} men näst likt man sig

Till kindhårens blommor, ljöskör & eschen & lera.
och gjorde ett askor på det grüne i lät det förut alen.
betide gamet och tyget både där. Man kunde för
att på det färgade grünt först färga det mäst blätt i in-
diga, när kallat integott. Vill man så ha färgen varma
re i tronen (brunaktig) sette man till färg rypen med blä-
ster = kopparvitriol. Vill man ha en kallare, gröaktig,
trou sette man till järnvitriol, fäthäl sedde man, kar-
phe om det frästron nem ännu en var det man använde
8. Gelling är nästom här ej förekommit, de växa tyvärr
riktigt mörk ändå i man kan ej behövt säka flera den-
ti och med handboken om här utom brunn även hal-
locker för olivnersträppan då man trodde att en såda
växte upp där askan mäst mer.

9. Någon haft här nästom i samband med blomning
känner jag ej till, men en havande kvinna slog mig ej
mer för att förstås vissat beträda där det fanns nästom, nästom
kom mig på gamet skäl välskatt värdad meromkring
som med när det satta en sig i man fick göra på det nästom i sinne de båda tagen

mot strömmen i mynnan - Tigen des.

Loar ä fögelista n: 30

Vaka för att se den tillkommande

Härin har jag inte varit någon särskild tradition knuten
till orten. Otillräckligt att uttrycka vem som skulle bli den till-
kommande tycks ha varit kända både ungdomsmantalhet
och den satta rullen men jag har aldrig varit de gamla
tala om att de juvat den kända de ändigjorde det: myg
konkreta exempel saknas emellertid

och hade några riter för mig när man trodde någon vis
minstänkt komma förkärat ben eller kända så att det inte
blev mer, degen eller ölet så att det inte jäste men har man
förfn är mig inte bekant. De gamla talade ej gärna om
om med de unga som de minstänkte skulle skratta åt
och de yngre som visste därav ansåg det för dem att tala om
därför har mycket blivit förbortat. Skulle man nu söka
uppliosa minnet därav bli det kopplad med allmän
uppgiften för större delen av landet som man sett det. Tydligt

1.
Så är följande bl. Ängång
ett skrivet något en ängång är en mycket vanligt sak
Det ligger så långt tillbaka i tiden att de för länge sedan
är borta som varit något därm. Jag vill ändå återge
de stora minnen jag har av de antykt (man talade
endast halft fridat därm) som var mycket gamla när jag
var barn. Man kunde då på lite yttanade som: "Ja, han
gjorde ängång i sin va han är alltså, en så han alltså
gavne eller vane gla i han som hade vidde i glatgnet,
han va liksom lite ongalig (uncellig). Ja han hade smitt eller
va han hade fått se nånstunde han alltså. De e med på det
i gj i ängång ja, de e då som han alltså beklät konstig
eftersom de. Tänk bara om då på se den då hälen ännu eller
i sål hälsösa eller en listass med tinn i rina. De e
bäst i va de som de vinnu i vante vidde med ja jänkän
i på ha rätt begrepp: bekal. "Eller man förbrödde sig väl
jag ej men efter vad jag tin så verkade nästa spänning
inför vad som förestod sig på minnen att man som i ett

ACC. NR M. 9944:7.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

2.
och bekliger för sin innerliga jag och upplevde det som man
ansåg för beklighet. Tyvärr på det övernaturliga. Var så
starkt att man inte kunde skilja sig från intyget.
och så kunde jag inte bli i närheten för den dysteriga, det
var sådana följden man ännu hade minnet av, de stido
krav länge efter upplevelsen in i tid jag kunde det.
Var när och man gick ännu när jag dämmer ut
ytter mig om det ligger längre tillbaka i tiden. De
är länge sedan de som kunde lämna konsterna
beskida läsa för oss beständigt att man nyårsnatten
var nog tiden, de kunde man ta fasta på andra tecken
för det kommande året.

1. Svär i prägelista 32 Julbegäran på kongärdens
känner jag ej till utan ville nämna något om
julgäverna från bondhemmen.

1. Tjänarna somt tröskemannen och jätiga i socknen er-
hölls julgäver i matvaror från bondgårdarna. Öfriga Tj-
garna fingo men är barmligt att trösk- rodet till jul. Gården
fick gå tomhant från gårderna, dels därför att ingen skulle
lida miss just då, dels därför att ingen fick: Båda brödet julen.
2. Husmodern ställde för i förberedde julgäverna, men jagarna
fingo baka extra bak: den smade någon därför att så
många skulle ha med sig bröd till jul.
3. För de som också var jätiga, jätigkvarnarna (som också kunde
göra mindre arbeten, kändning av utv. o. d. för gårdarna), som
bakkade på sina julgäver i gårdarna gjordes någon dag
intill helgerna i ordning till jul, som lades in på vägarna,
av olika slags bröd, fisk och ljus, olika stora för en och en
berende på personlig inställning eller familjens storlek.
Där kända de vederbörande sina gåvor vid runda brödsändan.

ACC. NR M. 9944:10.

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Jag tror inte det var någon skilnad på tjänarnas jula-
 löner, ville man givna någon skedde det vid sidan om.
 4. På grund av ett slag utafn löner, mat åt tjänarnas
 frälde i nyssna komma ifrån, därmed inga löner.
 5. Man hade haft julgäster i afstake sedan när man
 stöpte ljus & gjorde de andra till en skedde till julen.
 Men om man annars fick reda sig med den osan de kallar
 man skulle man ha ljus på brödet julaften om så man gäster.
 6. Julafstake bestod av samma slags bröd än från år i bi-
 behåll och jag vet samma utseende från ut. Den hade upp
 på stugans längd & bestod av ett litet bröd med
 mjukt rött iögbröd & så finare iögbröd & riktiga
 samt vetbröd & kakor övrigt. Men sedan där sedan jag
 stod på det hela annars den som ansvarar för den kallar
 vilade på. Det var brukat med julafstake så länge
 min mor tjänade jag, år 1870 talat ut, när bruket
 upplöste vet jag inte med bestämdhet men det var inte
 varit red sedan naturens förändringa bruket. Jag och andra
 var är de nämnda, har mig utelämnat i Tradition bland bröden där.

Ståne
Vammentrag
1946

ACC. N.R. M. 9944

Ellen Ohlsson
11. m. 11. 1885
f. en äldre person

LUNDS UNIV.
FOLKMINNES-
ARKIV

Svara på frågorna nr 33

Odesbestämmelse kringta till kongärderna.

Säger som berättat om odesbestämmelsen för kongärderna
finnas såhelt många men jag är inte kompetent att ens säga
åtunge det minsta av dem. Jag vill därför här endast nämna
om ett par som jag hört uttala om.

1. Vid Torups stift skall en förbarnets lida att när en husfru
färdade julaftron där skulle slottet antingen ginka den amman förgä
skan skall i vare till ha buren därmed utan att det haft viken.
2. Enligt en för mycket yngre sägen skall det finnas en kare
som visat skall ha varit tillkalle vid Dybeck, när han för visat
sig tre gånger skall både Svaneholmen, Skarsvinsholm i
Dybeck stift ginka i jorden. Han skall ha visat sig tre
gångar i den tredje gången gäller det, Det är okänt när
andra gången var de och för vem han visat sig men
sägen lever kvar. En stämman hade som också var
jagad och sig en gång ha skjutit en kare som inte
annat än silverkula bet på i munde om det inte var den
kare stämmt av honom, men karen var ändå i tankarna.

Svar i prägelbsta nr 38 Valbörning.

Vadmal vände man vitt & milt efter som man behövde den utan när man hade gammal iordning gjord både vagn- & instlagsrymmer. När röcken var vrid ledes den ner vit i kistan till de röcken som fanns där förut. Of en medelstora bondgård kunde man vid mitten av 1800-talet ha flera vadmalsröcken i lagan att ta av & skicka till färgaren & på färgat blivit eller varit & vadmalsbevett eller ofärgat när man väntade skreddaren till gårdens. Även tryck- & funktimmen vände något vadmals på lagan vid tillfälle & gj precis vill behöva. Färgeri fanns här in på 1870-80-talet till västan vid regn både ofta endast med några bms. i ordnad inredning, färgarna hade gått en arbete när allt av gille vänder i hemmet. Därför har jag aldrig hört att man bevadade i vadmals i hemmet. Man skickade som nämnt tyg till färgaren där skreddaren väntades & liksom ledes kunde man skicka skinn till garvaren för beredning när skomakaren väntade, även han ryddade av gårdens egna skinn.

skulle hade åtminstone varit det att eget vald skinn i byen
na nydder att eget ^{gammal} skinn i att sinne fäst skinn blev det
spalt till skofidan o.d.

När min mor i min barndom vänt vecken (bomull till
bupp i ylle till inslag) till vardagsbyxor kunde hon om det var
bratt ta undan något innan nådden (då gammal ombud) stöcke-
des till fabriken för beredning, stampning. En sådan
byxstygsbit gammal fästades hon i ullade den vänt i kade
därefter in den i bakugnen efter bakt den var då något
luddig i ganska krympigt när hon tog ut den. Då pressade
hon den i resultatet blev ganska skapligt. När hon läst
dessa beredningsätt vet jag inte men nog hade hon sett det
någonstans, kanske var det en förskolelärare eller en
hon sett hos färgarna där var som lärt då hon i gick var
den arbetet som hos andra ygher män på den tiden.

B. 4. Thickade ylle saker hinner jag inte tillägg till jag
rika beskriva hur man förbered med den.
alla stummar i vantar skulle valkas så att de blev tjocka.

och ulliga, de till vandragsbruk rätt stomma o foga Tångbaca
med minstett utplånat när de var nya. Tjockt o varmt. De
valkades på isbjörda Finace stickning, bantar o stumpon
med vronster stickning o tisjor valkades mindre lindkänd
o med avig ridan utåt eller endast trättades i varmt.

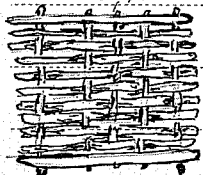
a. Det var givetvis primms arbete att valka stickade saker men
det tunga arbetet med vadmalslindningar var backgöra.

b. Sakerna lockas väta: en balja eller kittel i het lut hållas

c. ja, det var de lastiga övergångarna från kallt till varmt
som drog ut luddet (trätten rledde samtidigt)

d. Tänkta gunggoda man ploggen på en valke-floge platad
as ridjor som trätt i en sam med häppar som långslatning
fyra eller fem häppar fister i ett par slävar det var stomma
i rid ridme jekade ridjorna, som var ganska grova ut
om banten där de var avskurna till lika längd. Glän
gunggoda man ploggen o såhåtte mer dem i lutan till de
blev så ulliga man ville ha dem, finare saker försiktigare
o ndan man bant dem ut o in.

4.
9. Stågen närmast kringringning fick ju g. förbereda när det
gällde stickade saker utom man städde o. förmedla plog-
saget när valkningen var över o. man stöjde det som nå-
got besmycke det ändå. Sedan det Takat kunde det inte
längre något vidare när det var klart valkat det var
då mestast att likna vid en fitt. nädd som plogg
som skulle vävas o. g. lyxplogg eller "harplogg".
C. Ymning. När man gjorde runda bollar att pynta stie-
kade plogg o. d. med lute man dem över änga sedan
de klippts upp i pultats ut för att de skulle bli ulliga
o. goiga o. nödarna svarar upp. Men beskrivna sätt att be-
reda bystyg i kast var ju också att betrakta som ymning
stämper o. vantar som var avsedda för vardagsbruk omvä-
des nog som de var från valkningen, men på det här var man
någon med bristades ludden så att den kom att ligga åt ett
helt man "lämla" dem i press och dem. (*locke ludden)

Valkeflage.